

Kurumsal Yönetim Anlayışı Temelinde Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık İlkelerinin Muhasebe Bilgi Sistemine Yansımaları

Reflections of Public Disclosure and Transparency Principles to Accounting Information System in Corporate Governance Basic

Emine Kalaycı (Karamanoğlu Mehmetbey University, Turkey)
Dr. Rabia Özpeynirci (Karamanoğlu Mehmetbey University, Turkey)

Abstract

Financial crises occurred in international markets and costs of these crises to investors at microeconomic level and to whole country at macroeconomic level caused institutional administration to have more interest. There are some regulations in this area to follow events in the world closely and to increase the contributions of capital markets on economic development. Background of institutional administration is regulated by Capital Market Legislation, Turkish Trade Legislation, International Reporting Standards and Turkey Accounting Standards. These regulations stand out in accounting primarily. Accounting transactions have great importance with its decisive role about researching financial positions of entrepreneurs and implementing other financial responsibilities. Transparency which is the one principle of institutional transparency included corporate governance, explaining, responsibility has important role to achieve this regulations. Transparency term has enhanced its importance in capital markets last years. Transparency is necessary to protect investor rights and get public trust. Corporate transparency is directly related with accountancy application and provided by the standart of accountancy which is admitted in international area. This study aims to uncover the relationship between the accounting system and the principle of transparency corporate governance. For this purpose, primarily corporate governance principles transparency and variable laws on emphasis at the same time will be included secondary data.

1 Giriş

Globalleşme süreci ile birlikte ekonomik işbirlikleri en üst seviyelere ulaşmış ve bir ülkede meydana gelen gelişmeler diğer ülkeleri de zamanla etkisi altına almaya başlamıştır. Hızlı bir değişim sürecine tanık olduğumuz günümüz iş dünyasında, ekonomik ve sosyal alanlarda ortaya çıkan sorunlar, yaşanan uluslararası finansal krizler, skandallar bilgilerin güvenilirliğine gölge düşürmüştür. Yaşanan bu skandallar ve krizler neticesinde şirketlerin faaliyetlerinin eksik ve yanıltıcı bir şekilde kamuoyuna aktarılması, şirketlerin kamuoyu önündeki güveninin sarsılmasına neden olmuştur. Sarsılan bu güvenin kazanılması amacıyla Kurumsal Yönetim anlayışı doğmuş ve küresel alanda ülkeler kendi sosyal ve ekonomik yapılarını göz önünde bulundurarak kendi değerlerine uygun Kurumsal Yönetim uygulama rehberleri yayınlamışlardır.

İşletmeler etkili bir yönetim sergileyebilmek, güvenilir ve sağlam yapılar oluşturabilmek için güvenilir, doğru, şeffaf ve zamanlı bilgi sistemine ihtiyaç duymaktadırlar. Kurumsal Yönetim İlkeleri ile yönetilen şirketlerin muhasebe bilgi sistemlerinin hazırladığı bilgilerin, rekabet ortamında şirketlere daha fazla fayda sağlayacağı görülmektedir. Bu nedenle Dünya da pek çok ülke değişik kurumlar tarafından belirlenmiş Kurumsal Yönetim ilkelerini göz önünde bulundurarak kendi Kurumsal Yönetim ilkelerini oluşturmuş ve finansal piyasalarda şeffaflığa katkıda bulunacak Kurumsal Yönetim yapılarını kurmuşlardır. Aynı zamanda tüm Kurumsal Yönetim ilkeleri finansal raporlamada şeffaf, hesap verilebilir, doğru, eş zamanlı ve hızlı bilgi sunumuna değinmiştir.

Bu çalışmanın amacı, muhasebe bilgi sisteminin etkinliği ile Kurumsal Yönetimin şeffaflık ilkesi arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmektir. Bu amaçla öncelikle Kurumsal Yönetim ilkelerinden şeffaflığın, Dünya'daki Kurumsal Yönetim İlkeleri içinde nasıl şekillendiğine ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarındaki Kurumsal Yönetimin önemine değinilerek, Türk Ticaret Kanunu'ndaki Kurumsal Yönetim ilkelerine ilişkin düzenlemeler ile literatür taramalarına yer verilmiştir.

2 Kurumsal Yönetim

Küreselleşmenin ve bilgi ekonomisinin her geçen gün daha yoğun hissedildiği günümüzde pek çok yeni kavram ve anlayış ortaya konulmakta ya da mevcut kavramlar yeniden tanımlanmaktadır. Kurumsal Yönetim kavramı da bunlardan biridir.

1970 ve 1980'li yıllarda ABD'de, 1990'lı yılların başından itibaren ise ABD dışındaki ülkelerde de ortaya çıkan Kurumsal Yönetim, hızlı bir şekilde iş dünyası, uluslararası organizasyonlar, hükümetler ve akademik çevrelerden kabul gören, bir yönetim felsefesi haline gelmiştir. Başlangıçta büyük ekonomilere sahip ülkelerde görülmeye başlanan Kurumsal Yönetimin özünde, şirketlerin hissedarlarına ve diğer paydaşlara en yüksek yarar sağlayacak şekilde yönetilmeleri yer almaktadır (Pamukçu, 2011).

Kurumsal Yönetim ortaya çıktığı ilk yıllarda işletmelerin yönetilmesi ve kontrol edilmesi için oluşturulan bir sistem olarak tanımlansa da ilerleyen zamanlarda bu tanım daha da genişletilmiştir. Dünya Bankası Kurumsal Yönetimi; “bir kurumun beşeri ve mali sermayeyi çekmesine, etkin çalışmasına ve böylece de ait olduğu toplumun değerlerine saygı gösterirken uzun dönemde de ortaklarına değer katmasına olanak tanıyan her türlü kanun, yönetmelik, kod ve uygulamalar” olarak tanımlamaktadır (World Bank, 1999). Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’ nün (OECD) tanımına göre ise Kurumsal Yönetim; bir şirketin yönetimi, yönetim kurulu, hissedarları ve paydaşları arasındaki bir dizi ilişkiyi kapsar ve işletmenin amaçlarına ulaşmasına yardımcı olur, şeklinde tanımlamıştır (OECD, 2004).

Uluslararası Kurumsal Yönetim Ağı (ICGN: The International Corporate Governance Network), Kurumsal Yönetim reformu ile ilgilenen büyük uluslararası yatırımcıların dünyadaki Kurumsal Yönetim uygulamalarına ilişkin olarak, uluslararası iletişim ve işbirliğini artırmak için 1995 yılında kurulmuş, kar amacı gütmeyen bir organizasyondur. Uluslararası Kurumsal Yönetim Ağı’nın; Kurumsal Yönetime ilişkin uluslararası görüş alış verişini yapabilmek için yatırımcılara yol gösteren bir ağ oluşturmak, Kurumsal Yönetim ilke ve uygulamalarını incelemek, Kurumsal Yönetim ilke ve rehberlerine bağlılığı geliştirmek ve teşvik etmek ve genel olarak Kurumsal Yönetimi teşvik etmek, olmak üzere dört temel amacı bulunmaktadır (ICGN,2013). Uluslararası Kurumsal Yönetim Ağı’nın bu çalışmaları OECD ilkelerinin geliştirilmesine katkı sağlamış ve 1999 yılında yayımladıkları bir beyanat ile OECD’nin Kurumsal Yönetim ilkelerini desteklediklerini ve bu alanda bir kilometre taşı olarak kabul ettiklerini beyan etmişlerdir (OECD, 2004).

Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD) ve Deloitte’e göre Kurumsal Yönetim, bir şirketin hak sahipleri ve kamuoyunun menfaatlerine zarar vermeyecek şekilde, mali kaynakları ve insan kaynaklarını kendine çekmesini, verimli çalışmasını ve bu sayede hissedarları için uzun dönemde ekonomik kazanç ortaya çıkararak istikrar sağlamasını mümkün kılan kanun, yönetmelik ve gönüllü özel sektör uygulamalarının bileşimidir (TKYD ve Deloitte, 2014).

Kurumsal Yönetim, şirketlerin faaliyetlerinde taraflara karşı sorumluluklarının bilincinde olarak, şirketin değerini ve verimliliğini arttıran, şirket ortaklarına, hissedarlarına ve çalışanlarına karşı önceden planladığı hedefleri belirten, bunu yaparken söz konusu taraflarla yasalara uygun, etik değerler çerçevesinde çalışmalarda bulunan bir sistemdir (Öztürk ve Demirgüneş, 2008). Kurumsal Yönetim kavramı “işletmenin stratejik yönetimi ile sorumlu üst yönetimin, bu görevlerini ve sorumluluklarını yerine getirirken, işletme üzerinde kendilerini belirli nedenlerle hak sahibi gören pay sahipleri, çalışanlar, tedarikçi, müşteri ve diğer toplumsal kurumlarla olan ilişkiler bütünü” olarak da tanımlanabilir (Ülgen ve Mirze, 2004).

Amerika’da yaşanan Enron ve Arthur Andersen, İtalya’da yaşanan Parmalat, muhasebe skandalları, şirketlerdeki yönetim ve denetim eksikliklerini gündeme getirmiş ve Kurumsal Yönetimin önemi ve gereği daha da belirgin olarak ortaya çıkmıştır. 2008 yılının Eylül ayında ABD’de başlayan ve tüm Dünyaya yayılan ekonomik kriz ve aynı yılın Kasım ayında yapılan G20 zirvesinde yine aynı durum tespit edilmiş ve konuya ilişkin tavsiyelerde bulunulmuştur (Yücel, 2013. Küçüksavaş, 2005).

Dünyada 100’ün üzerinde farklı Kurumsal Yönetim düzenlemesi olup bu düzenlemelere her geçen gün de yenilerinin eklenmesinden dolayı, dünya üzerinde her ülkenin uygulayabileceği standart bir kurumsal yönetim modeli mevcut değildir (TSB, 2011). Her ülkedeki Kurumsal Yönetim ilkeleri ülkelerin yönetim biçimine, hukuki altyapısına, kültürel yapısına ve şirket yapılarına bağlı olarak değişmektedir.

OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri esas alınarak Türkiye’de ilk çalışma Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) tarafından oluşturulan Kurumsal Yönetim Çalışma Grubu tarafından 2002 yılında yapılmıştır. Kurumsal Yönetim Çalışma Grubu üyeleri, 2003 yılında Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD)’nin kuruluşunu gerçekleştirerek, Kurumsal Yönetim anlayışının Türkiye’de daha iyi tanınması ve gelişmesine katkı sağlamışlardır. Aynı yıl Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Kurumsal Yönetim İlkeleri Rehberi ile mevcut hukuki düzenlemelere prensipleri ilave etmiştir. Bu kapsamda rehber, mevcut mevzuat ve uygulamada Kurumsal Yönetim konusunda oluşan eksikliği gidermeyi ve boşlukları doldurmayı amaçlamıştır. 2004 yılında SPK’nın Uyum Beyanı düzenlemesi ile halka açık şirketler, kurumsal yönetim ilkelerine ne ölçüde uymakta olduklarını ve uymadıklarını, uymadıkları unsurlar ile ilgili gerekçelerin neler olduğunu faaliyet raporlarında açıklamakla yükümlü tutulmuştur. OECD’nin Kurumsal Yönetim İlkelerini 2004 yılında yeniden düzenlenmesinden sonra, SPK 2005 yılında ek bir düzenleme ile ilkelere değişiklikler yapmıştır. Türkiye’de Kurumsal Yönetimi teşvik edici nitelikte diğer bir önemli gelişme de 1985 yılında ilk olarak İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) adıyla açılan 2013’te ismi Borsa İstanbul (BIST) olarak değişen kurum tarafından Kurumsal Yönetim Endeksi’nin oluşturulmasıyla kaydedilmiştir. BIST Kurumsal Yönetim Endeksi’nin amacı, payları Borsa İstanbul pazarlarında işlem gören ve Kurumsal Yönetim ilkelerine uyum notu 10 üzerinden en az 7, her bir ana başlık itibarıyla 10 üzerinden en az 6,5 olan şirketlerin fiyat ve getiri performansının derecelendirilmesidir (BIST, 2014, TKYD,2014, Küçüksöz ve Küçükkocaoğlu, 2005).

Bu endekste yer alan Kurumsal Yönetim İlkelerine uyum/derecelendirme notu, SPK tarafından belirlenmiş derecelendirme kuruluşları listesinde bulunan derecelendirme kuruluşlarınca, şirketin tüm kurumsal yönetim ilkelerine uyumuna ilişkin yapılan değerlendirme sonucunda verilmektedir. Kurumsal yönetim derecelendirme

notu, şirketlerin pay ve menfaat sahiplerine verdikleri önemin, kamuyu zamanında ve doğru aydınlatma faaliyetlerinin, yönetim kurulunun faaliyetlerinin genel kredibilitesi ve pay ve menfaat sahipleri ile ilişkiler hakkında bir görüştür. SPK'nın belirlediği derecelendirme kuruluşları tarafından bir bütün olarak tüm kurumsal yönetim ilkelerine uyum ile pay sahipleri, kamuyu aydınlatma ve şeffaflık, menfaat sahipleri ve yönetim kurulu ana bölümleri itibariyle ayrı ayrı olmak üzere verilen not derecelendirme notudur. Şirketlerin Kurumsal Yönetim değerlemeleri eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk olarak adlandırılan dört temel ilke çerçevesinde çeşitli kriterler göz önünde bulundurularak yapılır (BIST, 2014). Kurumsal yönetimin bu dört temel ilkesi, performans ölçümü ve geliştirilmesi esasına dayalı olarak birbirleriyle ilişkilendirilmekte ve böylece, şirketlerin hissedarları için değer yaratırken, toplumsal değerlerle de uyumlu olması beklenmektedir (Denetimnet, 2014).

Kurumsal Yönetim ile amaçlanan, ilgili tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi ve yatırımcı için gerekli güvenin sağlanmasıdır. Bununla birlikte, Kurumsal Yönetim, şirketlerin şeffaflık, hesap verebilirlik, eşitlik ve sorumluluk ilkeleri etrafında yeniden yapılanmalarını gerektiren ve en genel ifadeyle, kurumları yönlendirme sistemi olarak tanımlayan bir anlayıştır. Bu amaca dönük mekanizmaların oluşturulması doğrultusundaki arayışlar ortaklık içinde eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi kavramların öne çıktığı, hakim gücün kötüye kullanımının önlenmeye çalışıldığı yönetsel ve denimsel tasarımları temel varsaymaktadır (Abdioğlu, 2007). Bu bağlamda Kurumsal Yönetim uygulamalarının başarılı olabilmesi bazı ilke ve kurallara sahip olmasını gerektirmektedir.

Kurumsal Yönetim ilkeleri, işletmelerin üst düzey yönetiminin, işletmelerin faaliyetlerine ilişkin kararları verirken nelere dikkat etmeleri, kararları nasıl, ne zaman ve kimlere açıklamaları ile ilgili kurallar toplamıdır. Genel kabul gören yaklaşımlar çerçevesinde Kurumsal Yönetim ilkeleri; şeffaflık, hesap verebilirlik, eşitlik ve sorumluluk olmak üzere dört temel unsur üzerine oturtulmakta olup, bu temel unsurlar iyi bir Kurumsal Yönetim sistemi için olmazsa olmaz kavramlar olarak değerlendirilmektedir. (Darman, 2004, Abdioğlu, 2007, Ararat,2003, Canbaloglu, 2011, SPK, 2005, TYKD,2014).

Kurumsal Yönetim ilkelerinden şeffaflık ilkesi, şirketle ilgili olarak ticari sırlar dışında kalan tüm finansal ve finansal olmayan bilgilerin zamanında, doğru, anlaşılabilir, kapsamlı ve kolayca analiz edilebilir bir biçimde sunulmasını ifade eder (SPK, 2005). Aynı zamanda şeffaflık ilkesi şirket yönetiminin, tüm faaliyetlerinde pay ve menfaat sahiplerine eşit davranması ve olası çıkar çatışmalarının önüne geçilmesini de ifade eder. Şirketle ilgili menfaat sahipleri, pay sahiplerinin yanı sıra çalışanları, müşterileri, alacaklıları, tedarikçileri, devleti ve potansiyel yatırımcıları içermektedir (Derin, 2006). Şeffaflık kavramı ile şirketin mali durumu ve operasyonel faaliyetleri kadar mülkiyet ve yönetim yapısı, kurumsal amaçları, karşılaşılabileceği tahmin edilebilir riskler hakkındaki bilgilerin de doğru, zamanında ve eşit olarak ulaşılabilecek şekilde kamuya açıklanması amaçlanmaktadır. Bir başka deyişle şeffaflık; ticari sır niteliğindeki bilgiler dışında işletme ile ilgili finansal ve finansal olmayan bilgilerin, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle, kolay erişilebilir bir şekilde kamuya duyurulması yaklaşımıdır. Şeffaflık ilkesi bağlamında işletmelerin kamuyu aydınlatmalarının geliştirilmesi, işletme ile menfaat ilişkisi içerisinde bulunan bütün kesimlere bilgi akışının sağlanması ve hızlandırılması amaçlanmıştır (Pashı, 2004, Karayel, 2009).

Kurumsal yönetimin dayandığı temel ilkelere bir tanesi de hesap verebilirliktir. Yönetim Kurulu üyelerinin esas itibariyle anonim şirket tüzel kişiliğine ve dolayısıyla pay sahiplerine karşı olan hesap verme zorunluluğunu ifade etmektedir. Pay sahiplerinin seçilmiş temsilcileri olan yönetim kurulu üyelerinin kararlarında kendi çıkarlarını gözetmekten kaçınacak şekilde dürüst ve dikkatli davranmaları beklenir. Bu beklentinin gerçekleştirilmesi ise yöneticilerin iş ve işlemlerinin sonuçlarına ilişkin olarak pay sahiplerine hesap vermelerini gerektirmektedir. Hesap verebilirlikteki esas amaç yönetim ve denetimin daha etkin hale getirilmesiyle birlikte işleyen ulusal ve uluslararası bir yapının oluşturulmasıdır. Hesap verebilirlik ilkesi; işletmenin yönetimine ilişkin kural, kaide ve yükümlülüklerin açıkça belirlenmesi, yönetim ve paydaşların çıkarları arasındaki paralelliğin şirket yönetim kurulu tarafından gözlemlenmesidir (Coşkun, vd, 2005, Kayacan, 2006, Karayel, 2009).

Sorumluluk ilkesi; işletmenin faaliyetlerinin mevcut mevzuata, şirket sözleşmesine ve şirket içi düzenlemelere uygunluğunu ve bunun denetlemesini ifade eder (SPK, 2005). Bunun ötesinde yöneticilerin pay sahipleri dışındaki menfaat sahiplerinin çıkarlarının da karar alma sürecinde dikkate alınması ve bu gruplar ile işbirliği içinde olunması anlayışını içermektedir. Sorumluluk kavramı aynı zamanda şirketin sosyal yönünü de ön plana çıkarmaktadır. Buradan hareketle şirket, eğitim, insan hakları, çevre, gelecek nesiller gibi çok daha geniş bir alana yayılan sosyal sorumlulukları bulunan bir organizasyon olarak kabul edilmektedir. Sorumluluk ilkesi, yönetim kurulunun ortaklık üzerinde etkin gözetim-denetim ve pay sahiplerine karşı yönetim kurulunun sorumluluk sağlaması amacını taşımaktadır. En geniş anlamda bu ilke şirket faaliyetlerinin mevcut mevzuata, toplumsal ve etik değerlere uygunluğunun sağlanması olarak tanımlanabilir (Şehirli, 1999, Erdoğan, 2009).

Kurumsal Yönetim ilkelerinden eşitlik ilkesi ise, şirketteki tüm paydaşların haklarının korunması ve tedarikçilerle yapılan tüm anlaşmaların hayata geçirilmesini ifade etmektedir (TÜSİAD, 2013). Yani aynı gruptaki hissedarlara eşit davranılmalı, aynı cinsten hissedarlara eşit oy hakkı sağlanmalıdır. İşletme yöneticileri faaliyetlerini yaparken her aşamada alınan kararlardan etkilenen tüm menfaat sahiplerine adil yönetimin gereği olarak eşit yakınlıkta olmalıdırlar. Şirket yönetiminin, tüm faaliyetlerinde pay ve menfaat sahiplerine eşit davranması ve olası çıkar çatışmalarının önüne geçilmesini ifade eder. Pay sahiplerinin korunmasına yönelik

olarak yöneticilerin ya da çalışanların usulsüz işlemlerinin önlenmesi, piyasada fırsat eşitliğini bozucu eylemlerin yasaklanması, pay sahiplerinin aktif bir şekilde ortaklık yönetimine katılmasını sağlayıcı düzenlemeler yapılması ve belli grupların menfaatlerinin ön plana çıkmasını önlemeye yönelik girişimler, bu ilkenin yerleşmesi için gereken başlıca unsurlardır (Derin, 2006). Aynı zamanda eşitlik ilkesi, şeffaflık temelinde iyi yönetim ve denetimle, menfaatlerin ideal noktada uyum içerisinde bir araya getirilmesi gerektiği şeklinde de açıklanabilir (Paslı, 2005).

3 Kamuyu Aydınlatma Ve Şeffaflık

Uluslararası finansal piyasalarda yaşanan finansal krizlerin arkasında yatan önemli nedenlerden biri de ülkelerin ve şirketlerin Kurumsal Yönetim politikalarının yetersiz olmasıdır. Bu yetersizlikler Kurumsal Yönetim kavramının önemini gün geçtikçe artırmıştır. Şeffaflık, devletin hedeflerini, bu hedeflere ulaşmak için oluşturduğu politikaları ve bu politikaların yarattığı sonuçları izlemek için gerekli olan bilgiyi düzenli, anlaşılabilir, tutarlı ve güvenilir bir biçimde sunmasıdır. Şeffaflıktan söz edebilmek için, kamusal otoritelerin yalnızca ne yaptıklarının değil, aynı zamanda ne yapmaya niyetli olduklarının kamuoyu tarafından önceden bilinmesi, bilgi ve belgelerin vatandaşların erişebileceği ve etkin bir biçimde kullanabileceği şekilde düzenli, tutarlı ve anlaşılır olması gerekmektedir (İşcan ve Kaygın, 2010).

Şeffaflığın yerine getirilmesi sürecinde, şeffaflık kavramının tamamlayıcısı olarak karşımıza kamuyu aydınlatma kavramı çıkmaktadır. Kamuyu aydınlatma, kurumsal şeffaflık ilkelerine uygun olarak sermaye piyasalarını düzenleyici kurumların zorunlu tuttuğu finansal bilgilerin ve bu bilgilerin dışında kalan diğer finansal ve finansal olmayan bilgilerin, şirket tarafından kamuya açık ve anlaşılır biçimde sunulmasıdır (Arsoy, Poroy, 2008). Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Kurumsal Yönetimin en önemli ilkelerinden biri olduğu için doğrudan muhasebe uygulamaları ile de ilişkilidir.

Finansal bilgilerin hazırlanmasında güvenilir şeffaf yol haritaları çizen Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (UMSK) tarafından yayınlanan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS), Finansal Muhasebe Standartları Kurulu (FASB) tarafından yayınlanan Amerikan Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları, Muhasebe Standartları Kurulu (ASB) tarafından yayınlanan İngiliz Genel Kabul Görmüş Muhasebe Standartları, şirketlerin açıklayacakları finansal bilgileri “Genel Amaçlı Finansal Tablolar” olarak sınırlandırmıştır (Arsoy, Poroy, 2008).

UMSK tarafından yayınlanan Kavramsal Çerçeve’de finansal tabloların, “çeşitli kullanıcıların ekonomik kararlar verirken faydalanmaları için işletmenin finansal durumu, finansal sonuçları ve finansal durumundaki değişiklikler hakkında bilgi sağlamak” olarak belirtilen amacı, özel amaçlı bilgilerin standartların kapsamı dışında tutulduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları’nın (UFRS) gelişmesi ve uluslararası arenada genel kabul görmeye devam etmesi, düzenleyici otoritelerin ülkelerinde UFRS’nin benimsenmesine ilişkin kararlarının konuyla ilgili araştırmacıların ana inceleme konuları arasında en öne çıkmasına neden olmuştur. Çeşitli ülkelerde yapılan UFRS, kamuyu aydınlatma/şeffaflık konularındaki çalışmaların bazılarını inceleyecek olursak:

Aksu ve Kösedag’ın incelemeye alınan çalışmalarında, kapitalizasyon oranı büyük ve likit İMKB şirketlerinin finansal performansları ile şeffaflık puanları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışma sonucunda özellikle yönetim kurulu ve idarî yapı kategorisinde yüksek puana sahip şirketlerin hisse senetlerinin daha yüksek getiriyi sağladıkları ve karlılığa ilişkin performanslarının daha fazla olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca, mali tabloların hazırlanmasında UFRS’yi kullanan şirketlerin daha yüksek şeffaflık puanlarına sahip olduğu belirtilmiştir. Buna göre, UFRS uygulamasının şeffaflığa ve kamuyu aydınlatmaya bağlılığın güvenilir bir delili olduğu değerlendirilmiştir. Aynı zamanda araştırmacılar, şeffaflık puanları ile performans arasında zayıf bir ilişki olduğunu ve “UFRS’nin gönüllü olarak erken uygulanmasının” bu zayıf ilişkiyi kuvvetlendirdiğini ifade etmişlerdir (Aksu ve Kösedag, 2005).

Frost, Gordon ve Hayes çalışmalarında, Dünya Borsalar Federasyonu’na (WFE) üye 50 adet borsa üzerinde kamuyu aydınlatma/şeffaflık ve piyasa likiditesi arasında ki ilişkiyi sorgulamışlardır. Yazarlar, borsaların kamuyu aydınlatma sistemlerine odaklanmış, böylece borsalar ve hükümet politikaları ile likidite gibi piyasa kalitesinin etkenleriyle ilişkili sonuçlar arasında ki ilişkiyi gözlemlemişlerdir. Çalışma sonucunda, borsa büyüklüğü, hukuki altyapı ve piyasa gelişimi ve bilgi ortamına ilişkin diğer değişkenlerin kontrol edilmesi halinde, kamuyu aydınlatma/şeffaflık sisteminin sıklığının piyasa likiditesiyle olumlu yönde ilişkisi bulunduğunu ortaya çıkarmışlardır (Frost, vd, 2002).

Chipalkatti’ nin Hindistan’ da yapmış olduğu çalışmasında yatırımcılarına daha şeffaf bilgi sunan bankaların piyasa disiplini tarafından ödüllendirildiği teorisinin sektör bankaları açısından geçerli olmadığı tezi öne sürülmüştür. Aksine, kamuyu daha iyi aydınlatan kamu bankalarına karşı piyasanın olumsuz tavır aldığı ve bu bankaların piyasa likiditelerinin düştüğü ifade edilmiştir. Çalışmada, bankacılık sektörünün hükümetlerden ve bürokratik kesimden bağımsız bir şekilde gözetimini yürütecek bir kurumun önemi vurgulanmış ve oluşturulacak söz konusu bir bağımsız kurumun bu standartların uygulamasını denetlemesinin sağlanması önerilmiştir (Chipalkatti, 2002).

Samir ve arkadaşları çalışmalarında çeşitli ülkelerden topladıkları verilerden hareketle UFRS uygulayan şirketlerin ithalat hacminin daha yüksek olduğu ve hisse senetlerinin çok sayıda yabancı borsaya kote edilmiş olduğu görülmektedir. Söz konusu çalışmada, düşük borç/özsermaye oranına sahip olunmasının UFRS uygulamasıyla ilişkili olduğu belirtilmiştir (Samir vd, 1999).

Dünyanın önde gelen derecelendirme kuruluşlarından Standard & Poors'un gelişmiş ülkelerde ve finansal piyasalarda yaptığı araştırmalar neticesinde oluşturduğu bir dizi şeffaflık sıralaması dünyada yatırımcılar tarafından dikkatle incelenmektedir. Türk şirketlerinin şeffaflık ve kamuya açıklama standartlarını araştırmak üzere 2004 yılında başlattığı çalışmaların sonuçları "Kurumsal Yönetim: Türkiye Şeffaflık ve Kamuya Açıklama Araştırması (Corporate Governance: Turkish Transparency and Disclosure Survey)" başlıklı raporu yayımlanmışlardır. Bu çalışma 3 ana başlık altında şirketlerin kamuya yeterince açıklama yapıp yapmadıkları konusuna odaklanmıştır. Bu ana başlıklar sırasıyla "Mülkiyet yapıları ve pay sahiplerinin hakları, finansal şeffaflık ve finansal durum ve yönetim kurulu, üst yönetim yapısı ve yönetim süreçleri"dir. Araştırma 10 puan üzerinden değerlendirilmiştir. Türk şirketleri, mülkiyet yapıları ve pay sahiplerinin hakları başlığında 4, finansal şeffaflık başlığında 7, ortalama şeffaflıkta 5, yönetim kurulu, üst yönetim yapısı ve yönetim süreçleri başlığında ise 3 puan almıştır. Araştırma sonuçlarına göre; finansal şeffaflığa ilişkin başlıklarda kamuya açıklama düzeyi en yüksek, buna karşılık yönetim kurulu, üst yönetim yapısı ve yönetim süreçleri başlıklarında kamuya açıklamalar en düşük seviyededir. Raporda ki bu durumun, Türkiye'deki bağlayıcı düzenlemelerin çoğunlukla mali durumun kamuya açıklanması yönünde ki zorunluluklardan oluşması nedeniyle şartıca olmadığı gözlemlenmektedir (Sabancı, 2008).

Kısaca Kurumsal Yönetim anlayışı içinde şeffaflık; işletmenin finansal performansı, yönetimi ve hissedarlık yapısı hakkında yeterli, doğru ve kıyaslanabilir bilginin zamanlı bir şekilde açıklanması şeklinde tanımlanabilir. Bir başka deyişle şeffaflık; ticari sır niteliğindeki bilgiler hariç olmak üzere işletme ile ilgili finansal ve finansal olmayan bilgilerin, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir, yorumlanabilir, düşük maliyetle, kolay erişilebilir bir şekilde kamuya duyurulması yaklaşımıdır.

Aynı zamanda Kurumsal şeffaflığın benimsenmesi çabaları sadece şirket düzeyinde değil finansal raporlama sürecinde yer alan tüm taraflarca yürütülmektedir. Sermaye piyasalarında kamu güveninin, hesap verilebilirlik kültürünün, şeffaflık, eşitlik ve sorumluluk ilkelerinin tam anlamıyla yerine getirebilmesi bilgi kullanıcılarının bu ilkeleri gözardı etmemesiyle gerçekleşmektedir.

4 Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık Açısından Muhasebe Bilgi Sisteminin Rolü

Sistemler, bir sonuç elde etmeye yarayan yöntemler düzeni veya belirli bir amaç için oluşturulan ve özel bilgi gerektiren kurumsallaşmış faaliyetlerin tamamıdır. Bilgi ise, herhangi bir konu hakkında açıklamalar sunan veriler bütünüdür. Bu verilerin belirli bir amaç doğrultusunda toplanması, depolanması ve işlenmesini sağlayan sistemler bilgi sistemlerini oluşturmaktadır (Dinç ve Abdioğlu 2009). İşletmeler etkili bir yönetim sergileyebilmek, güvenilir ve sağlam yapılar oluşturabilmek için güvenilir, doğru, şeffaf ve zamanlı bir bilgi sistemine ihtiyaç duymaktadırlar. Muhasebe bilgi sistemi; yönetimin varlıklar üzerindeki yönetim sorumluluğunu yerine getirmek, işletme eylemlerini anlamlı kılmak ve geleceğe ilişkin işletme eylemlerini planlamak için gerekli bilgileri sağlamaya yönelik bir sistem olarak tanımlanabilir (Sürmeli vd, 2001). Muhasebe bilgi sistemi, işletmenin mali durumu ve faaliyet sonuçları ile ilgilenen farklı kişi ve kurumlara bilgi sağlayan bir sistem olmasından dolayı, farklı gereksinimleri karşılayabilmesi doğru, güvenilir ve zamanında bilgilerle rapor hazırlanmasıyla mümkündür. Bütün bunlar için, muhasebenin genel kabul görmüş ilkelerinden faydalanılmaktadır. Bu ilkelerin amacı; muhasebe bilgi sisteminde muhasebe uygulamalarındaki farklılıkları azaltmak, işletme içi ve işletmeler arası karşılaştırmaya uygun mali tabloların elde edilmesine olanak sağlamaktır (Dinç ve Abdioğlu 2009).

Günümüzde yaşanan küreselleşme ile birlikte farklı ülkelerde bulunan işletmelerle ilgili çıkar grupları, finansal raporlama karşılaştırmaları yaparak yatırım kararları vermektedirler. Bu karşılaştırmaları yapabilmeleri için muhasebe bilgi sisteminin hazırlayacağı finansal raporların şeffaf, sorumlu ve karşılaştırılabilir olması gerekmektedir. Bu kapsamda işletmelerin muhasebe bilgi sisteminden beklentileri ancak işletmelerde geçerli bir kurumsal yönetim anlayışı ile mümkün olabilecektir.

Kurumsal Yönetim anlayışı işletmelerde muhasebe bilgi sisteminin sağlıklı bilgi üretiminde birincil rol oynamaktadır. Kurumsal Yönetim anlayışının ilkelerinden şeffaflık ilkesini ele alacak olursak; uygulanan muhasebe politikaları ve düzenlenen faaliyet raporlarının gerçeğe uygun bir şekilde kamuya açıklanması istenmektedir. Yani bilginin stratejik değerinin onun kalitesinde gizli olduğu düşüncesi esas alındığında, kurumsal yönetim anlayışının muhasebe bilgi sisteminin ürettiği bilgiye kalite sağladığı anlaşılmaktadır (Özdemirci ve Cengiz, 2008).

Türkiye'de muhasebe bilgi sistemi Cumhuriyet'in ilanından sonra 1926 yılında kabul edilen Türk Ticaret Kanunu ile başlamıştır. 1950 yılında gerçekleştirilen vergi reformu ile de Türk vergi sistemine beyan esas getirilmiştir. Bu esasta işletmeler, Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen muhasebe usul ve esaslarına uymak zorunda kalmışlardır. Yeniden 1981 yılında yürürlüğe giren 2499 Sayılı Kanunun uygulama alanı dar olmakla

beraber, “Genel Kabul Görmüş Muhasebe Kuralları” mevzuat içerisinde yer almıştır. 1984 yılında 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile iktisadi devlet teşekküllerinde “Tekdüzen Muhasebe Sistemi” uygulaması başlatılmıştır. 1989 yılında ise “Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu” ile meslek odaları kurulmuş; muhasebe mesleği disiplin altına alınmıştır. 1994 yılında Tekdüzen Muhasebe Sistemi uygulamaya konulmuştur. Ülkemizde muhasebe alanındaki gelişmelerin kilometre taşlarından birisi olan Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ile 1999 yılında kurulmuştur. Bu kurul sayesinde dünya uygulamasıyla da paralellik sağlanmıştır (Yücel, 2013).

2011 yılında çeşitli nedenlerle Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu kaldırılarak ülke çapında tek yetkili merci olarak Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu kurulmuştur. 2013 yılında yayımlanmış olan tam set Türkiye Muhasebe Standartları/Türkiye Finansal Raporlama Standartları Kavramsal Çerçeve ve TMS 1’ de finansal tabloların, daha önce bahsettiğimiz gibi ne şekilde olması gerektiği açıkça ortaya konulmaktadır (TMS/TFRS, 2013).

Kurumsal Yönetim İlkelerine göre yönetilen ve faaliyetleri yürütülen işletmelerin muhasebe bilgi sistemlerinin kanunlarını ve yeni düzenlemeleri göz ardı etmesi düşünülemez bir gerçektir. Bu bağlamda Türk Ticaret Kanunu şirketlere Kurumsal Yönetim İlkeleri temelinde yapılmasını için zorunlu kurallar getirmiştir. Bu düzenlemelerin en önemlisi Uluslararası Finansal Raporlama ve Türkiye Muhasebe Standartlarına uyum ile ilgili getirilen düzenlemelerdir. Bu bağlamda Küçük ve Orta Ölçekli (KOBİ) işletmelere yönelik olarak geliştirilen ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının basitleştirilmiş şekli olan KOBİ’ler için Muhasebe Standartları, Kurumsal Yönetim İlkeleri’nin küçük ve orta boy işletmeler tarafından da uygulanması yönünde bir zorunluluğu ifade etmektedir (Kayacan, 2006).

Türk Ticaret Kanunu’nun (TTK) 1524. Maddesi, Kurumsal Yönetim İlkeleri ile ilgili en önemli düzenleme olup şeffaflığın en üst düzeyde sağlanmasını amaçlamıştır. Bu madde elektronik işlemler ve bilgi toplumu hizmetlerine ilişkin bilgileri kapsayarak, sermaye şirketlerine web sitesi zorunluluğu getirerek, bu web sitesinde işletme ile ilgili her türlü bilginin kamuya duyurulmasını amaçlamıştır. Bu madde ile Kurumsal Yönetim İlkelerinden şeffaflık ilkesinin önemi vurgulanmış aynı zamanda şeffaflığın ileri düzeyde uygulamaya girmesi sağlanmıştır. 1524 no’lu maddeye göre şirketlerin internet sitesinde yayınlaması zorunlu olan bilgiler şunlardır (Yeni TTK, 1524).

- a) Şirketçe kanunen yapılması gereken ilanlar.
- b) Pay sahipleri ile ortakların menfaatlerini koruyabilmeleri ve haklarını bilinçli kullanabilmeleri için görmelerinin ve bilmelerinin yararlı olduğu belgeler, bilgiler, açıklamalar.
- c) Yönetim ve müdürler kurulu tarafından alınan; rüçhan, değiştirme, alım, önerilme, değişim oranı, ayrılma karşılığı gibi haklara ilişkin kararlar; bunlarla ilgili bedellerin nasıl belirlendiğini gösteren hesapların dökümü.
- d) Değerleme raporları, kurucular beyanı, payların halka arz edilmesine dair taahhütler, bunlara ait teminatlar ve garantiler; iflasın ertelenmesine veya benzeri konulara ilişkin karar metinleri; şirketin kendi paylarını iktisap etmesi hakkındaki genel kurul ve yönetim kurulu kararları, bu işlemlerle ilgili açıklamalar, bilgiler, belgeler.
- e) Ticaret şirketlerinin birleşmesi, bölünmesi, tür değiştirmesi hâlinde, ortakların ve menfaat sahiplerinin incelemesine sunulan bilgiler, tablolar, belgeler; sermaye artırımı, azaltılması dâhil, esas sözleşme değişikliklerine ait belgeler, kararlar; imtiyazlı pay sahipleri genel kurulu kararları, menkul kıymet çıkarılması gibi işlemler dolayısıyla hazırlanan raporlar.
- f) Genel kurullara ait olanlar dâhil her türlü çağrılara ait belgeler, raporlar, yönetim kurulu açıklamaları.
- g) Şeffaflık ilkesi ve bilgi toplumu açısından açıklanması zorunlu bilgiler.
- h) Bilgi alma kapsamında sorulan sorular, bunlara verilen cevaplar, diğer kanunlarda pay sahiplerinin veya ortakların aydınlatılması için öngörülen hususlar.
- i) Finansal tablolar, kanunen açıklanması gerekli ara tablolar, özel amaçlarla çıkarılan bilançolar ve diğer finansal tablolar, pay ve menfaat sahipleri bakımından bilinmesi gerekli finansal raporlamalar, bunların dipnotları ve ekleri.
- j) Yönetim kurulunun yıllık raporu, kurumsal yönetim ilkelerine ne ölçüde uyulduğuna ilişkin yıllık değerlendirme açıklaması; yönetim kurulu başkan ve üyeleriyle yöneticilere ödenen her türlü paralar, temsil ve seyahat giderleri, tazminatlar, sigortalar ve benzeri ödemeler.
- k) Denetçi, özel denetçi, işlem denetçisi raporları.
- l) Yetkili kurul ve bakanlıkların konulmasını istedikleri, pay sahiplerini ve sermaye piyasasını ilgilendiren konulara ilişkin bilgiler. İnternet sitesinin bilgi toplumu hizmetlerine ayrılmış bölümü herkesin erişimine açıktır. Bu Kanun ve ilgili diğer kanunlarda veya idari düzenlemelerde daha uzun bir süre öngörülmedikçe, şirketin internet sitesine konulan bir içerik, üzerinde bulunan tarihten itibaren en az altı ay süreyle internet sitesinde kalır; aksi hâlde konulmamış sayılır. Finansal tablolar için bu süre beş yıldır.

Yeni TTK madde 1524'ün yukarıda sıralanan bendlerinin, işletmeleri Kurumsal Yönetim ilkelerine göre yönetilen ve faaliyetlerini yürüten, aynı zamanda muhasebe bilgi sistemlerini de buna uygun hale getiren işletmeler haline dönüştüreceği açıkça görülmektedir.

Yeni TTK'da Türkiye'deki tüm şirketlere İnternet sitesi kurma mecburiyeti getirilmiş ve şirketlerin İnternet sitesi üzerinden adeta bilgi hizmeti vermesi öngörülmüştür. Burada belirtilen bilgi hizmetleri, toplumun şirket ve şirket faaliyetleriyle ilgili bilmek istediği her türlü doğru bilgiye ulaşması anlamındadır. Şirketlerin bütün finansal tabloları, yönetim kurulu faaliyet raporları ve denetim raporu gibi belgelerinin internet sitelerine konulması mecburi koşulmuştur (ey.com, 2014). Bu durum işletmelerin şeffaflık, hesap verebilirlik, eşitlik ve sorumluluk ilkelerinin göz ardı edemeyeceğini göstermektedir.

Kurumsal Yönetim ilkelerinden "şeffaflık" TTK'nın temel taşlarından birini oluşturmaktadır. TTK ile gerçek ve tüzel kişilerin münferit ve konsolide finansal tablolarını düzenlerken Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayınlanan Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulayacakları hükme bağlanmıştır (TTK, Madde 88). Bu uygulama ile tüm işletmelerin muhasebeleştirme ve raporlamalarının şeffaflık ilkelerine göre yapılması amaçlanmaktadır.

Muhasebe uygulamalarının çağdaş özellikleri, bilgi ve raporlama sisteminde ortaya çıkmakta ve bu bilgilerin güvenilir, kolay anlaşılabilir ve ulaşılabilir olması önem arz etmektedir. Kurumsal Yönetim büyük ölçüde, bu özelliklere sahip bir bilgi sistemi olan muhasebeden güç almaktadır (Aysan, 2007).

İşletmelerin başarılı olmaları, dünyadaki gelişmelere ayak uydurabilmeleri, kurumsal olarak yönetilebilmeleri ve üst yönetimin yerinde kararlar alabilmeleri ancak etkin bir muhasebe sisteminin varlığına ve muhasebe bilgi sisteminin üretilen bilgilerin etkin bir şekilde kullanılmasına bağlıdır. Tüm yapılan çalışmalar göz önüne alındığında, başarılı bir Kurumsal Yönetim uygulaması, doğru ve güvenilir bilgiyi zamanında ve uygun olarak sunan muhasebe bilgi sistemiyle mümkün olabilmektedir.

5 Sonuç

Kurumsal Yönetim anlayışı, işletmelerin tüm faaliyetlerini çevreleyen bir yapıyı ortaya koyarak belirli ilkeler ve kurallar çerçevesinde şirketlerin yönetilmesi gerekliliğine vurgu yapmaktadır. 2000'li yıllardan bu yana Dünya'da; birçok alanda gündeme gelmeye başlayan, Uluslararası Kurumsal Yönetim Standartları 2011 yılında yayınlanıp 2012 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Ticaret Kanunu ile birlikte, özellikle ihracata yönelik dış pazarlara açılmak isteyen ve kurumsallaşma yolundaki işletmeler için önemli bir duruma gelmiştir. Kurumsal Yönetim anlayışında kamunun aydınlatılması ve şeffaflık kavramları şirketlerin pay sahiplerine yönelik olarak bilgilendirme politikalarına sadık kalarak periyodik finansal tablo ve raporlarda yer alan bilgilerin doğru açık ve şeffaf bir şekilde kamunun aydınlatılmasını öngörmektedir. Son yıllarda yaşanan krizler ve skandallar mikro düzeyde yatırımcılara makro düzeyde ise tüm ülkeye verdiği zararlar, Kurumsal Yönetim ilkelerinden en çok kamuyu aydınlatma ve şeffaflık ilkesinin önem kazanmasına neden olmuştur. Bu bakımdan işletmelerde etkin bir Kurumsal Yönetim anlayışının geçerliliği, büyük ölçüde iyi bir muhasebe bilgi sisteminin kurulmasına bağlıdır. Aynı zamanda Kurumsal Yönetim ve uygulama mekanizmaları güvenilir bir muhasebe bilgi sisteminden güç alacaktır.

Kurumsal Yönetimin temel unsurlarından biri olan şeffaflık, işletmenin çıkar gruplarının işletmeyle ilgili finansal ve finansal olmayan bilgi ihtiyacının karşılanması gerektiğini söylemektedir. Muhasebe bilgi sistemi, TMS 1 standardı ile finansal tabloları sıralarken dipnotları da içine alarak işletmeyle ilgili tarafların bilgi ihtiyacını tam olarak karşılamayı hedeflemiştir. Muhasebe bilgi sistemi işletme ile ilgili tarafların bilgi ihtiyacını finansal tablolar ile karşılar, TMSK yayınladığı Kavramsal Çerçeve ile finansal tabloların temel niteliksel özelliklerini; ihtiyaca uygunluk ve gerçeğe uygun şekilde sunum ve destekleyici niteliksel özelliklerini; karşılaştırılabilirlik, doğrulanabilirlik, zamanında sunum ve anlaşılabilirlik olarak belirtmekle aynı zamanda Kurumsal Yönetimin işletmelerde uygulanmasının da temelini atmıştır.

Günümüzde meydana gelen gelişmelere ayak uydurabilmek için yeniden düzenlenen TTK'nun da Kurumsal Yönetim anlayışının bütün ilkeleri göz önüne alınarak özellikle şeffaflık ve beraberinde denetimi de ön plana çıkararak hazırlandığı görülmektedir. Bununla beraber muhasebe standartları ile finansal raporlama standartlarının ilanı da şirketlerde Kurumsal Yönetimin daha kolay benimsenmesine zemin hazırlamıştır.

Sonuç olarak bir işletmenin muhasebe bilgi sisteminin ürettiği bilgiler, işletmenin Kurumsal Yönetim uygulamalarının başarısı ile bağlantılıdır. Kurumsal Yönetim anlayışı, işletmelerde muhasebe bilgi sisteminin sağlıklı bilgi üretmesinde birincil etkidir diyebiliriz. Yani Kurumsal Yönetim anlayışının şeffaflık ilkesi gereğince, uygulanan muhasebe politikaları ve düzenlenen faaliyet raporlarının gerçeğe uygun bir şekilde kamuya açıklanması gerekmektedir. Bu noktada Yeni TTK ve muhasebe standartları da Kurumsal Yönetim anlayışı ile örtüşmektedir.

Kaynakça

- Abdioğlu, 2007. “İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı Kapsamında İç Denetimin Rolü VE İMKB-100 Örneği”, *Marmara Üniversitesi SBE, Doktora Tezi*, İstanbul
- Aksu ve Köseadağ, 2006 “Transparency and Disclosure Scores and their Determinants in the Istanbul Stock Exchange”, (Erişim) <http://ssrn.com/abstract=914238>, p. 289.
- Ararat, 2003. Sempozyumlar.
<http://archive.ismmmo.org.tr/docs/sempozyum/06Sempozyum/2oturum/MelsaArarat.pdf>
- Arsoy, Poroy, 2008. “Kurumsal Şeffaflık Ve Muhasebe Standartları” *Afyon Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, p. 17
- Aydın, 2009. **Türk Kamu Yönetimi**. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Aysan, 2007. “Muhasebe Ve Kurumsal Yönetim”, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, **35**, p. 22.
- BIST, 2014. Endeksler <http://borsaistanbul.com/endeksler/bist-pay-endeksleri/kurumsal-yonetim-endeksi>
- Canbaloğlu, 2011. “Finans Sektöründe Kamunun Aydınlatılması ve Türkiye Örneği” *Ankara Üniversitesi, SBE. İşletme Anabilim Dalı, YL Tezi*. Ankara.
- Chipalkatti, “Liquidity Effects of Transparent Accounting Disclosures: The Case of Indian Banks”
<http://www.nseindia.com/content/press/sept2002a.pdf>
- Coşkun, Erdem ve Yörük, 2005. “Aile İşletmelerinde Kurumsal Yönetim Ve Finansal Performans İlişkisi” 4. Orta Anadolu İşletmecilik Kongre Kitabı. p. 405.
- Darman, 2004. “Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kurumsal Yönetim Üzerine Etkileri”
<http://www.cgscenter.org/doc/UFRSNINKURUMSALYONETIMUZERINDEETKILERI.pdf>
- Deloitte, 2006. Hizmetlerimiz. “Nedir Bu Kurumsal Yönetim?”
http://www.deloitte.com/view/tr_TR/tr/hizmetlerimiz/denetim/be74d056580fb110VgnVCM100000ba42f00aRCRD.htm
- Denetimnet.2014 Kurumsal Yönetim Endeksine İlişkin Bilgiler
<http://www.denetimnet.net/Pages/kurumsalyonetimendeksiileilgilibilgiler.aspx>
- Derin, 2006. “Kurumsal Yönetim İlkelerinin Bileşeni Olarak Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık: Türk Sermaye Piyasaları” *Ankara Üniversitesi, SBE. İşletme Anabilim Dalı, YL Tezi*. Ankara.
- Dinç ve Abdioğlu, 2009. “İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı Ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma” *Balıkesir Üniversitesi SBE Dergisi*, p.184.
- Erdoğan, 2009. “Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Şeffaflık Ve Türkiye Uygulaması” *Afyon Kovatepe Üniversitesi, SBE. İşletme Anabilim Dalı YL Tezi*. Afyon.
- Frost, Gordon, Hayes, 2002. “Stock Exchange Disclosure and Market Liquidity: An Analysis of 50 International Exchanges” <http://ssrn.com/abstract=355361>,
- ICGN, 2014. Publications, <https://www.icgn.org/publications>
- İşcan ve Kaygın, 2010. “Kurumsal Yönetişim Sürecinin Gelişimi Üzerine Bir Araştırma” *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. p.8
- Karayel, 2009. “Kurumsal Yönetim ve Bir Uygulama” *İstanbul Ticaret Üniversitesi, SBE. İşletme Anabilim Dalı, YL Tezi*. İstanbul
- Kayacan 2006. “Kurumsal Yönetim İlkeleri Ve Ulusal Finansal Raporlama Standartları Açısından Gelişmeler”, 10. Türkiye Muhasebe Standartları, p. 66
- Küçüksavaş, 2005. **Finansal Muhasebe**. Kare Yay, İstanbul.
- Küçüksözen ve Küçükkocaoğlu, 2005. “Kurumsal Şirket Yönetimi’nde Finansal Tabloların Rolü” *Muhasebe ve Denetimi Bakış Dergisi*. p 84.
- OECD (2004), OECD Principles of Corporate Governance.
<http://www.oecd.org/corporate/ca/corporategovernanceprinciples/31557724.pdf>
- Özdemirci ve Aydın, 2008. Devlet Kütüphaneciliği.
http://www.devletarsivleri.gov.tr/assets/content/MicroSiteler/Arsiv_Uzmanlari/makaleler/kurumsal_bilgi_kaynaklari_ve_bilgi_yonetimi.pdf
- Öztürk ve Demirgüneş, 2008. “Kurumsal Yönetim Bakış Açısıyla Entellektüel Sermaye” *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, p 395.
- Pamukçu, 2011. “Finansal Raporlama İle Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi”, *Muhasebe Finansman Dergisi*, 133.

- Paslı, 2004. **Anonim Ortaklık Kurumsal Yönetimi: Corporate Governance**. Beta Yayınları, İstanbul.
- Sabancı, 2008. Research. <http://cgft.sabanciuniv.edu/tr/research/research-projects/td>
- Samir, Gazzar, Philip, Finn ve Jacob, 1999. “An Empirical Investigation of Multinational Firms' Compliance with International Accounting Standards” *The International Journal Of Accounting*. **34**. p. 239
- SPK, 2005. Mevzuatlar. <http://www.spk.gov.tr/apps/Mevzuat/PrinterFriendly.aspx?nid=123171&submenuheader=null>
- Şehirli, 1999. “Kurumsal Yönetim, Arastırma Raporu.” *SPK Denetleme Dairesi*, p.55
- Sürmeli ve Diğerleri, 2001. **Muhasebe Bilgi Sistemi**. Eskişehir TC. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fak Yay, No.532.
- TFRS, 2013. Kavramsal Çerçeve ve TFRS 10. [http://www.kgk.gov.tr/content_detail-208-677-tms-tfrs-2013-seti-\(guncellenmis-ve-yururlukte-olan-halleriyle\).html](http://www.kgk.gov.tr/content_detail-208-677-tms-tfrs-2013-seti-(guncellenmis-ve-yururlukte-olan-halleriyle).html)
- TKYD, 2014. Yayınları. <http://www.tkyd.org.tr/content.asp?PID={0218C3DF-CF83-4F18-A9ED-006E8BCEA8E1}>
- TSB, 2011. Kurumsal Yönetim İlkelerine İlişkin Genelge <http://www.tsb.org.tr/Default.aspx?pageID=409&srch=Kurumsal%20Y%C3%B6netim&nID=6398&NewsCatID=331>
- TTK, Madde 88. <http://www.ticaretkanunu.net/ttk-madde-88/>
- Tüsiad, 2013. Komisyonlar <http://www.tusiad.org.tr/komisyonlar/sirket-isleri-komisyonu/kurumsal-yonetim-tebliği-taslagina-dair-tusiad-gorusu/>
- Ülgen ve Mirze, 2004. **İşletmelerde Stratejik Yönetim**. Literatür Yayıncılık, İstanbul.
- World Bank, 1999. Documents, Corporate Governance Manual. http://www.worldbank.org/ifa/rosc_cg_phl_07.pdf
- Yeni TTK, 1524. <http://www.ticaretkanunu.net/ttk-madde-1524/>
- Yücel, 2013. **Güncellenmiş ve Genişletilmiş Genel Muhasebe**. Acar Yay, İstanbul.
- Ey.com, 2014, Publication. [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Bagimsiz_Denetim_ve_Seffaflik/\\$FILE/Bagimsiz%20Denetim%20ve%20Seffaflik.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Bagimsiz_Denetim_ve_Seffaflik/$FILE/Bagimsiz%20Denetim%20ve%20Seffaflik.pdf)